

Preporuke za primenu pandemijske vakcine protiv gripa

Savetodavna grupa eksperata za imunizaciju SZO, izdala je preporuke za primenu pandemijske vakcine protiv gripa na osnovu dostupnih epidemioloških podataka, identifikujući tri različita cilja kojima treba da teže zemlje primenom strategija vakcinacije u pandemiji:

- zaštita integriteta zdravstvenog sistema i kritičnih infrastruktura u zemlji,
- redukovanje obolevanja i umiranja,
- kao i redukcija transmisije pandemijskog virusa u zajednici.

Primena drugih strategija zavisi od epidemiološke situacije, dostupnosti vakcine, mogućnosti implementacije masovne imunizacije u ciljnim grupama, kao i primene drugih mera za slabljenje uticaja pandemije.

Preporuke:

1. Sve zemlje treba da imunizuju svoje **zdravstvene radnike** kao prvi prioritet u zaštiti integriteta zdravstvenog sistema. Obolevanje zdravstvenih radnika kompromituje kapacitete zdravstvenog sistema koji treba da pruži negu obolelim od gripa i drugim obolelim, utičući i na njihovo zdravstveno stanje. Takođe, oni treba da zaštite sebe od rizika infekcije negujući pacijente obolele od influence. Inficirani zdravstveni radnici mogu da šire virus vulnerabilnim pacijentima i da iniciraju i nozokomijalne epidemije.
2. Ukoliko je insuficijentna dostupnost vakcine, potrebno je sugerisati sledeće ciljne grupe, rukovodeći se i prioritetima koji se baziraju na specifičnim preporukama zemlje:
  - **trudnice** su populacija koja su u povećanom riziku od teške forme obolevanja, koje potencijalno može da rezultuje spontanim pobačajem/smrtnim ishodom, posebno tokom drugog i trećeg trimestra trudnoće. Inaktivisana neadjuvantna vakcina, kao i sezonska vakcina protiv gripa govori u korist ekstenzivne bezbedne primene kod trudnica. Ukoliko neka od ovih vakcina nije dostupna, trudnicu treba vakcinisati drugom dostupnom pandemijskom vakcinom (adjuvantna inaktivisana ili živa atenuirana influenza vakcina).
  - **osobe uzrasta starije od 6 meseci sa jednim od nekoliko faktora rizika** u cilju redukovanja obolevanja i umiranja. Ova grupa uključuje osobe sa astmom i drugim hroničnim poremećajima, kao što je gojaznost.
  - **zdravi mladi odrasli** (stariji od 15, a mladi od 49 godina) u cilju redukovanja obolevanja i umiranja.
  - **zdrava deca** – potencijalna grupa kod koje treba redukovati transmisiju virusa primenom vakcine.
  - **zdravi odrasli uzrasta od 49 i manje od 65 godina** u cilju redukcije obolevanja i umiranja.
  - **zdravi odrasli stariji od 65 godina** radi redukovanja obolevanja i umiranja.

Izvor: WHO, SAGE recommendations, Vaccine against pandemic A H1N1 virus

Preporuke savetodavnog komiteta za imunizaciju SAD (CDC) za primenu sezonske vakcine protiv gripa, sezona 2009/2010.

U odnosu na prošlogodišnje preporuke glavna izmena je nova preporuka da vakcinu treba dati svoj deci uzrasta od 6 meseci do 18 godina. Istovremeno primarni fokus u imunizaciji dece treba

da bude kontinuirano usmeren na imunizaciju sve dece uzrasta od 6 do 59 meseci sa povećanim rizikom za tešku bolest, zbog postojanja hroničnih bolesti ili poremećaja koji uslovljavaju hendikep. Vakcinu treba obezbediti svim osobama koje su starije od 6 meseci, a koje žele da redukuju rizik od obolevanja ili prenošenje infekcije na druge. Vakcinu treba obezbediti/savetovati za sve grupe koje su u povećanom riziku od infekcije virusom influence ili komplikacija.

Deca i adolescenti uzrasta od 6 meseci do 18 godina

Svu decu uzrasta od 6 meseci do 18 godina treba vakcinisati svake godine.

Deca i adolescenti u visokom riziku za komplikacije gripa treba kontinuirano da budu fokus vakcinacije i za programe u tranziciji, uključujući rutinsku vakcinaciju sve dece i adolescenata uključujući one:

- koji su uzrasta od 6 do 59 meseci,
- koji imaju plućne (uključujući astmu), kardiovaskularne (izuzev hipertenzije), bubrežne, hepatične, kognitivne, neurološke/neuromuskularne, hematološke ili metaboličke poremećaje (uključujući šećernu bolest),
- koji su imunosuprimirani (uključujući imunosuprimirane uzrokovane lekovima ili HIV-om),
- koji primaju dugotrajnu terapiju aspirinom i u riziku su od ispoljavanja Reyovog sindroma nakon infekcije virusom influence,
- koji su smešteni u odeljenjima za negu, i
- koji planiraju trudnoću tokom sezone influence.

Napomena: Deca koja su mlađa od 6 meseci ne mogu da prime vakcinu, ali za kućne kontakte i druge bliske kontakte (dnevne bolnice i smeštaj) dece mlađe od 6 meseci, uključujući stariju decu i adolescente treba obezbediti vakcinaciju.

Vakcinacija odraslih

Vakcinacija protiv sezonske influence preporučuje se kod odraslih koji žele da redukuju rizik od obolevanja od gripa ili da redukuju transmisiju na druge.

Vakcinacija se preporučuje za sve odrasle bez kontraindikacija u sledećim grupama, zato što su one u višem riziku za komplikacije od infekcije gripom ili su u bliskom kontaktu sa osobama koje su u višem riziku:

- osobe starije od 50 godina života,
- žene koje će biti trudne tokom sezone influence,
- osobe koje imaju hronične plućne bolesti (uključujući astmu), kardiovaskularne bolesti (izuzev hipertenzije), bubrežne, hepatične, kognitivne, neurološke/neuromuskularne, hematološke ili metaboličke poremećaje (uključujući šećernu bolest),
- osobe koje su imunosuprimirane (uključujući imunosupresiju uzrokovanu lekovima ili HIV-om),
- osobe koje borave u ustanovama za socijalnu zaštitu/stacionarima za hronično obolela lica,
- zdravstveno osoblje,
- kućni kontakti i osobe koje se brinu o deci uzrasta do 5 godina i odraslima od 50 godina i starijim, kao i osobe koje su u kontaktu sa decom mlađom od 6 meseci, i
- kućni kontakti i osobe koje se brinu o osobama sa zdravstvenim stanjem koje ih stavlja u viši rizik za teške komplikacije od influence.

Izvor: *Updated USA 2009-2010 recommendations on the use of seasonal influenza vaccine, 9 september 2009.*